

Англо-саксонська модель економічного розвитку

Тема 3

Дисципліна: **Національні моделі економічного розвитку**

Спеціальність : МЕВ, 2 курс, I семестр

Черкас Н.І.

кафедра міжнародних економічних відносин

Структура

- Засадничі характеристики
- Витоки
- Потенційні переваги
- Вагомі недоліки
- Світова фінансова криза (2008-2009 рр.) як породження англо-саксонської моделі (???)
- Критичні зауваження
- Перспективи

37-1-1 Засадничі характеристики

- ліберальне економічне середовище
- пріоритет фондового ринку
- низький рівень державного перерозподілу доходу
- гнучкий ринок праці
- майнове розшарування
- протестантська етика

Країни поширення

- США
- Велика Британія
- Канада
- Австралія
- Нова Зеландія
- Ірландія

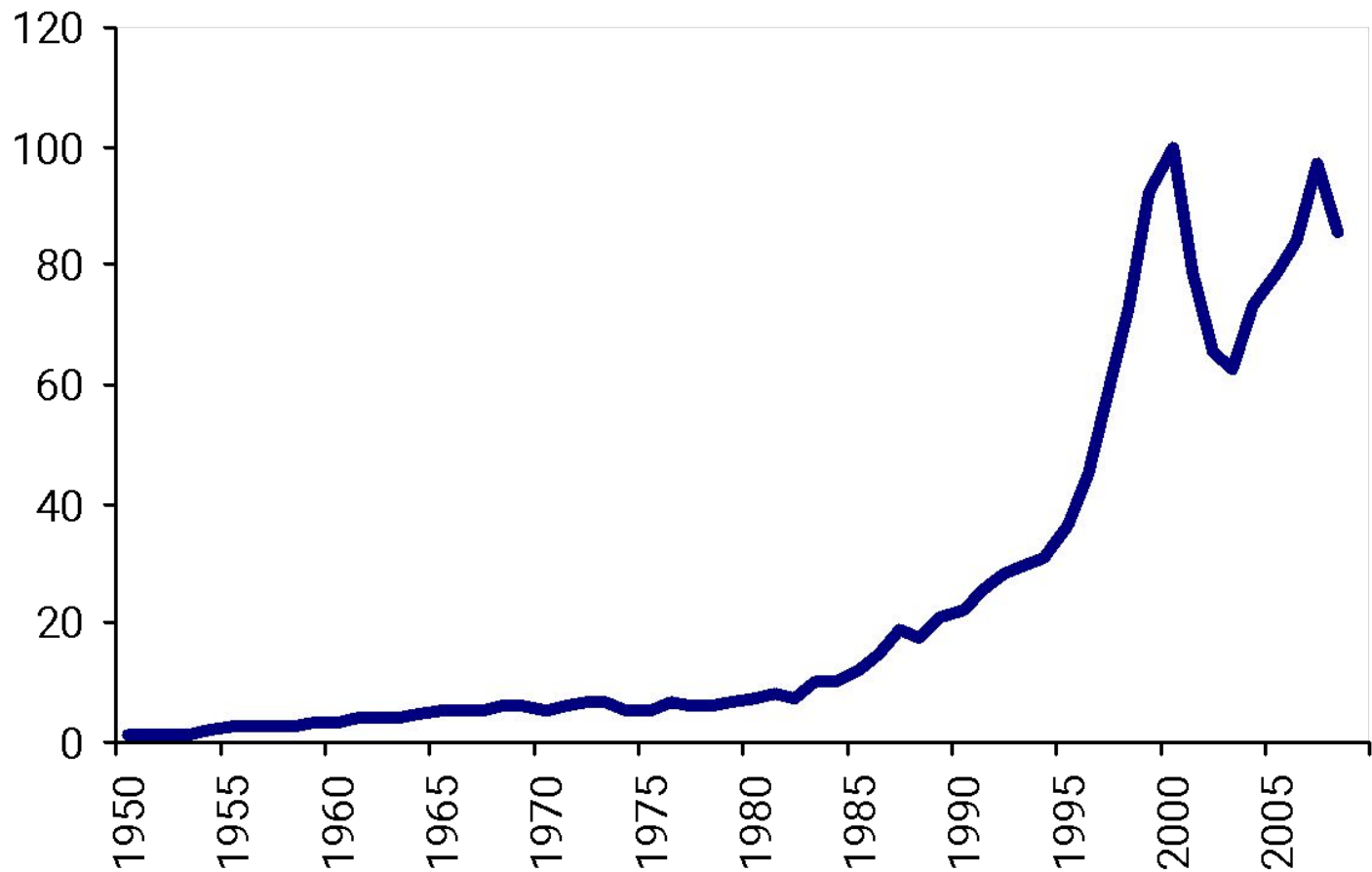

Пріоритет фондового ринку:

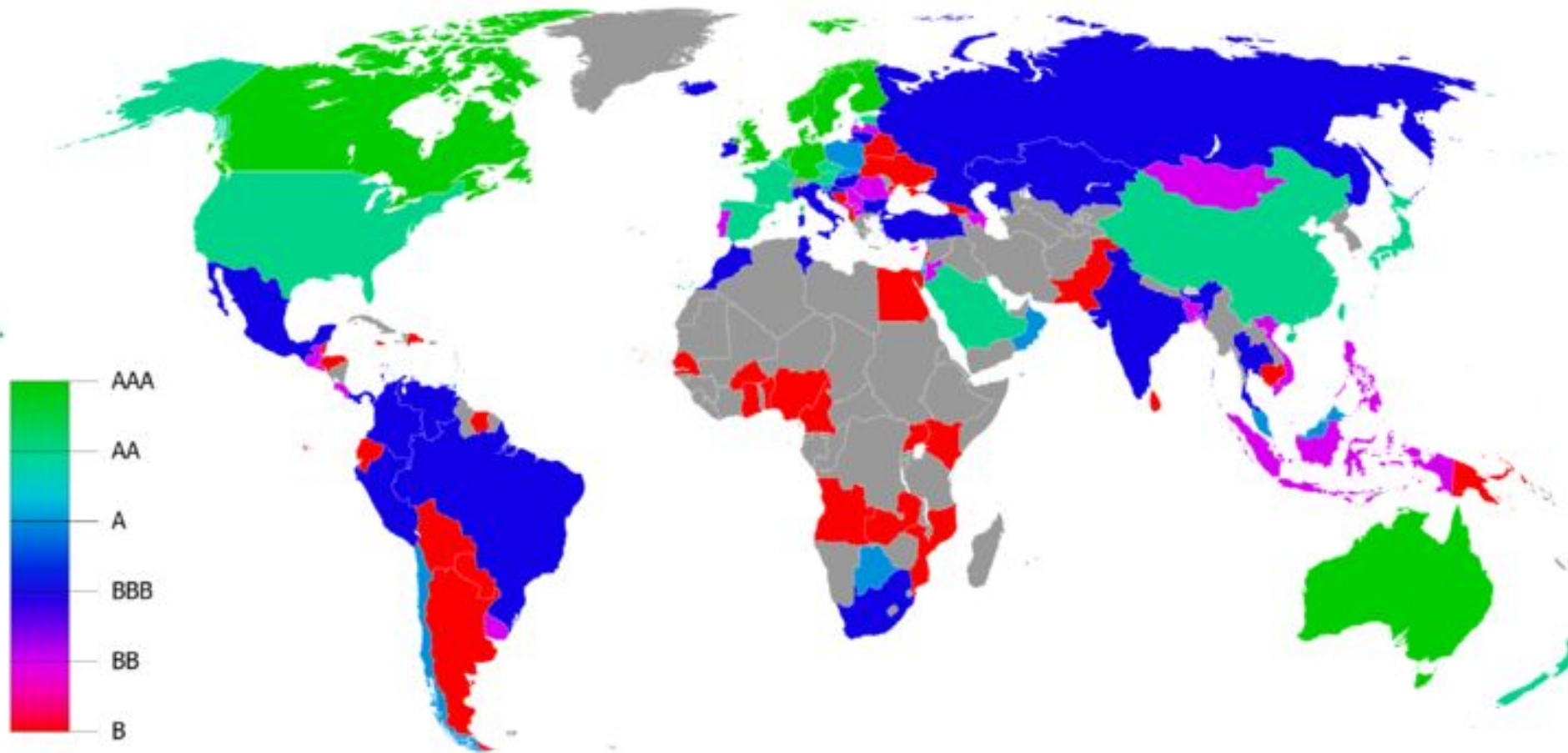
- Нижчі кошти залучення капіталу
- Гнучкість
- Ефективний перерозподіл ресурсів
- Оптимальне співвідношення “ризик-віддача на інвестиції”

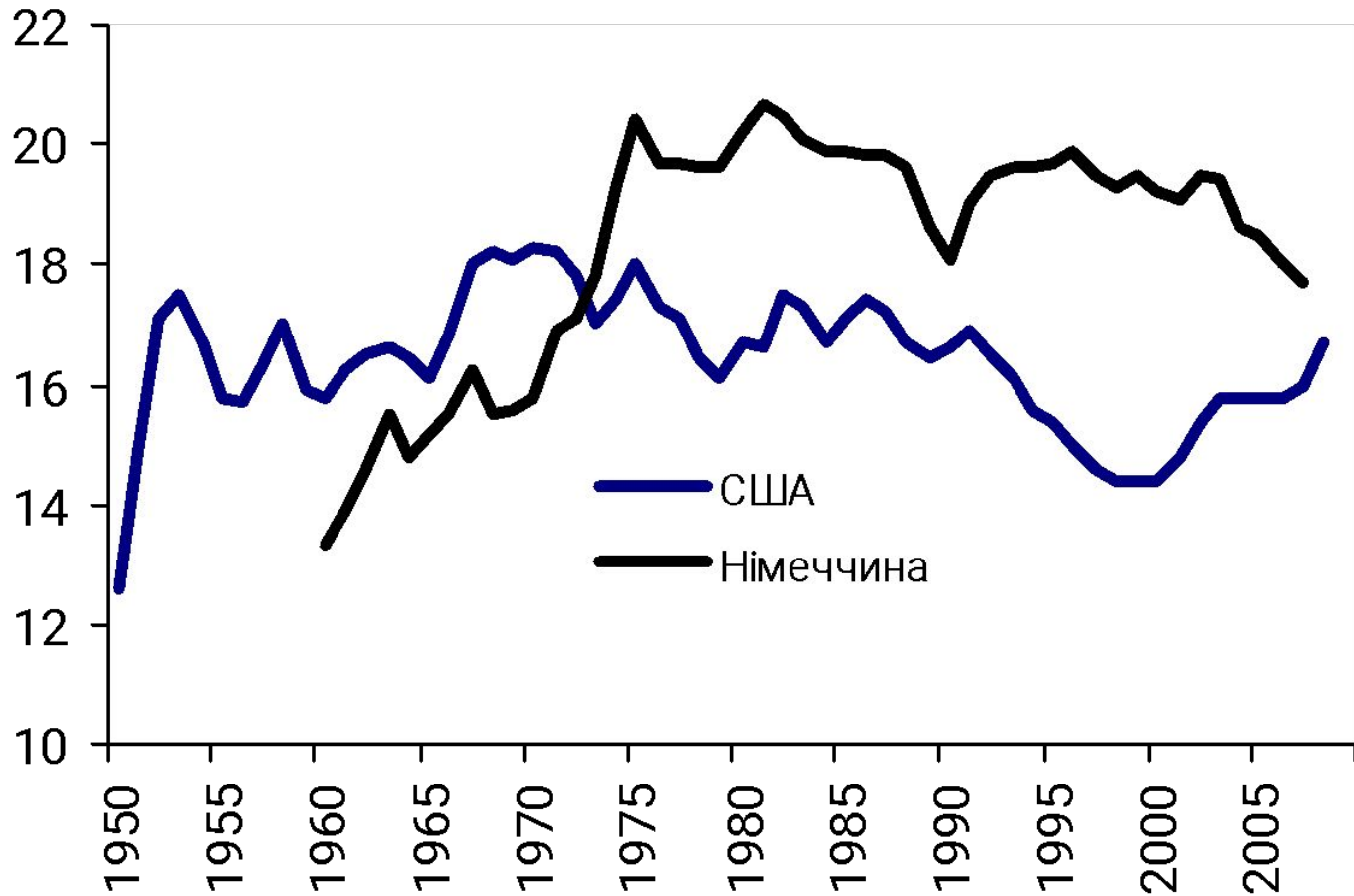
CWA: S&P INDUSTRIALS

World countries Standard & Poor's ratings, 2011

Нижчий рівень перерозподілу доходу через державний бюджет

37-1-2 Витоки:

- Розпад Римської імперії
- Протестантська етика
- Оптимізм
- Підвищена схильність до ризику

Max Weber (21 April 1864–14 June 1920)

- "the Weber thesis":
стихійна діяльність
широких мас населення
сприяла розвитку
сучасного капіталізму

Засадничі ідеї:

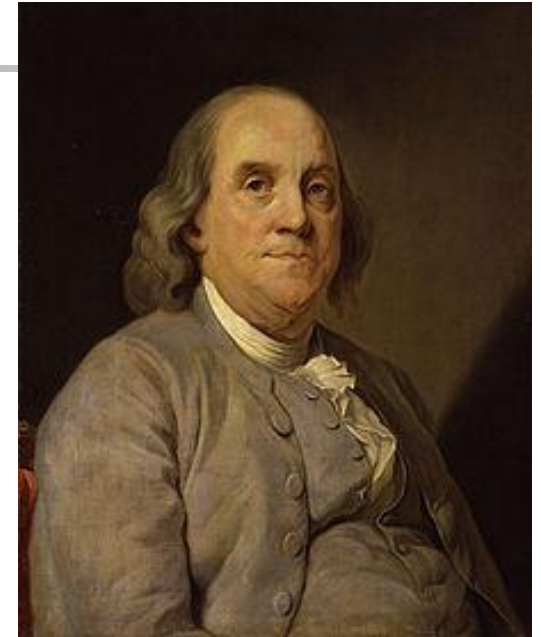
- Рациональний пошук прибутку
- Придбання luxuries = **гріх**
- Пожертвування на церкву – **не добре**
- Не відтворювати бідність
- Особиста аскеза

} ⇒ ↑ *I*

Benjamin Franklin (January 17, 1706 – April 17, 1790)

- *Час – це гроші.* Якщо хтось може заробити 10 шилінгів за день, але замість цього подорожує або неробствує півдня, ... насправді викидає на вітер 5 шилінгів. Гроші мають властивість створювати більше грошей. П'ять шилінгів перетворюються у шість шилінгів, а шість шилінгів – у сім шилінгів і т.д., аж до сотні фунтів.

Макс Вебер:

- “Протестанти виявляють специфічний нахил до економічного раціоналізму, якого у католиків не було і немає ні в тому, ні в іншому випадку” (с. 41)
- “Католик... спокійніший; маючи значно менший потяг до придбання, він віддає перевагу спокійному забезпеченому існуванню, хай навіть із меншим прибутком, перед ризиковним і тривожним життям, яке інколи здатне принести почесті і багатство. В народі жартують: можна або гарно їсти, або спокійно спати. Протестант хотів би краще їсти, тоді як католик воліє мати спокійний сон”

-
- заперечення “радощів життя”
 - Поєднання віртуозності у сфері капіталістичного підприємництва з найінтенсивнішими формами благочестя
 - Монтеск’є у “Дусі законів” про англійців: вони ведуть перед серед усіх народів світу у трьох вельми важливих речах — у набожності, торгівлі і свободі

Американський оптимізм

- Не бракувало ресурсів
- Ситуація змінюється (???)

Підвищена схильність до ризику

- дух "першопрохідництва"
- природна селекція

37-1-3 Потенційні переваги:

- вища зайнятість,
- нижче безробіття,
- кращі можливості для заробітку,
- вищі заощадження,
- нижча вартість кредитних ресурсів,
- інноваційність

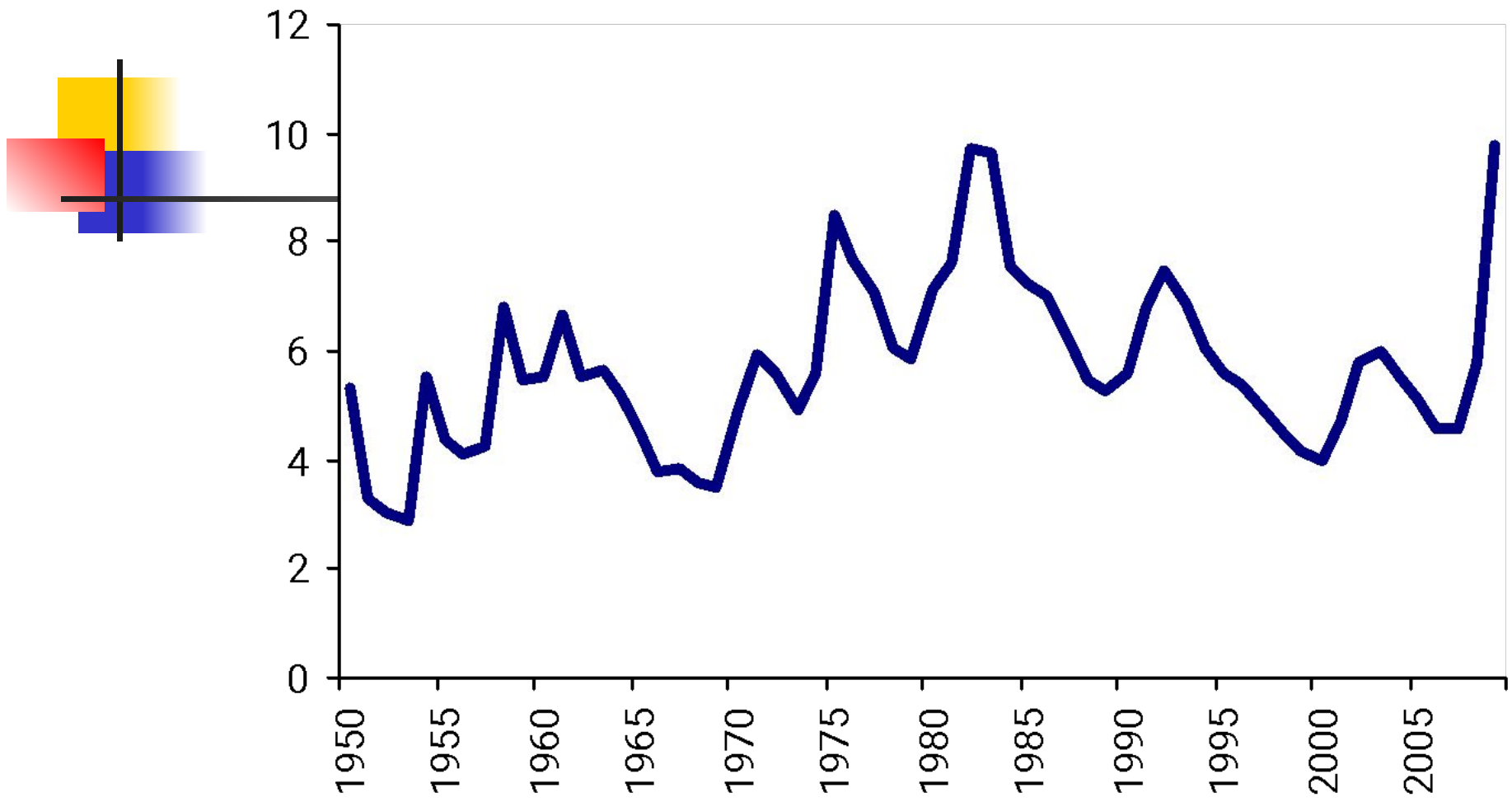
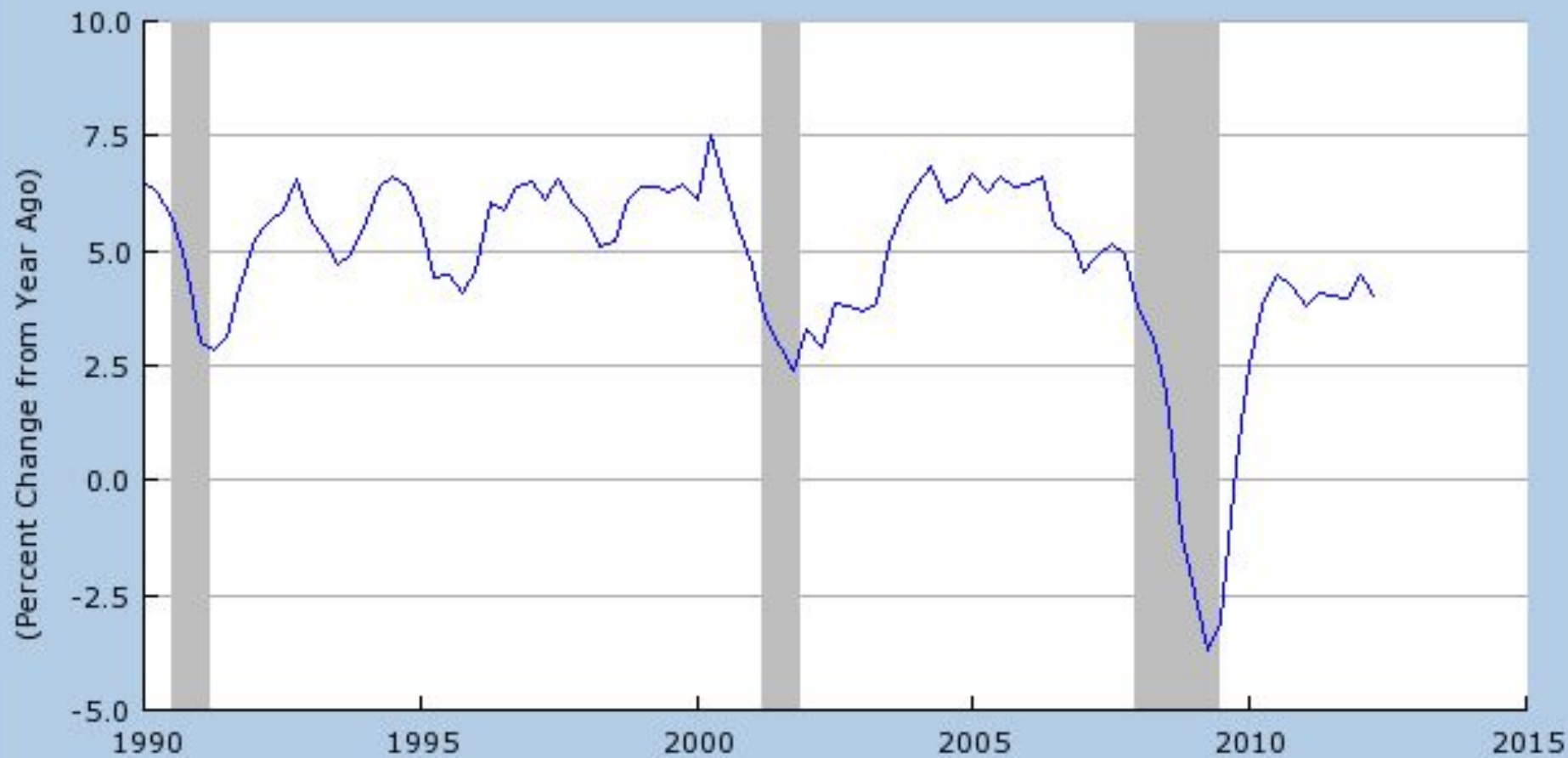

Рис. США: безробіття (%)

Gross Domestic Product, 1 Decimal (GDP)
Source: U.S. Department of Commerce: Bureau of Economic Analysis

Shaded areas indicate US recessions.
2012 research.stlouisfed.org

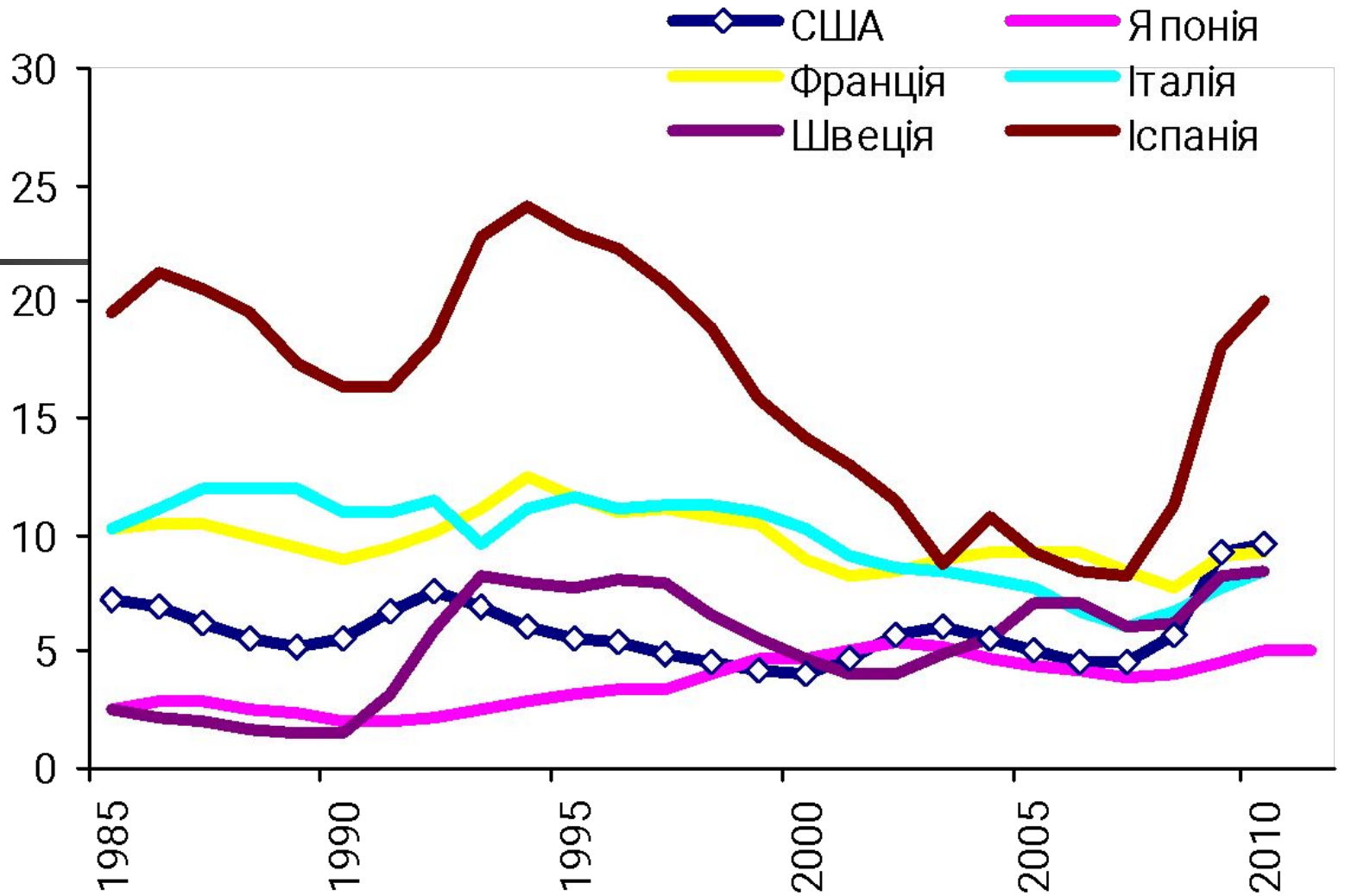

Рис. Вибрані промислові країни:
безробіття (%)

Gaponomics

Actual unemployment rate v the NAIRU*, %

Euro area: actual — NAIURU - - -

United States: actual — NAIURU - - -

Source: OECD

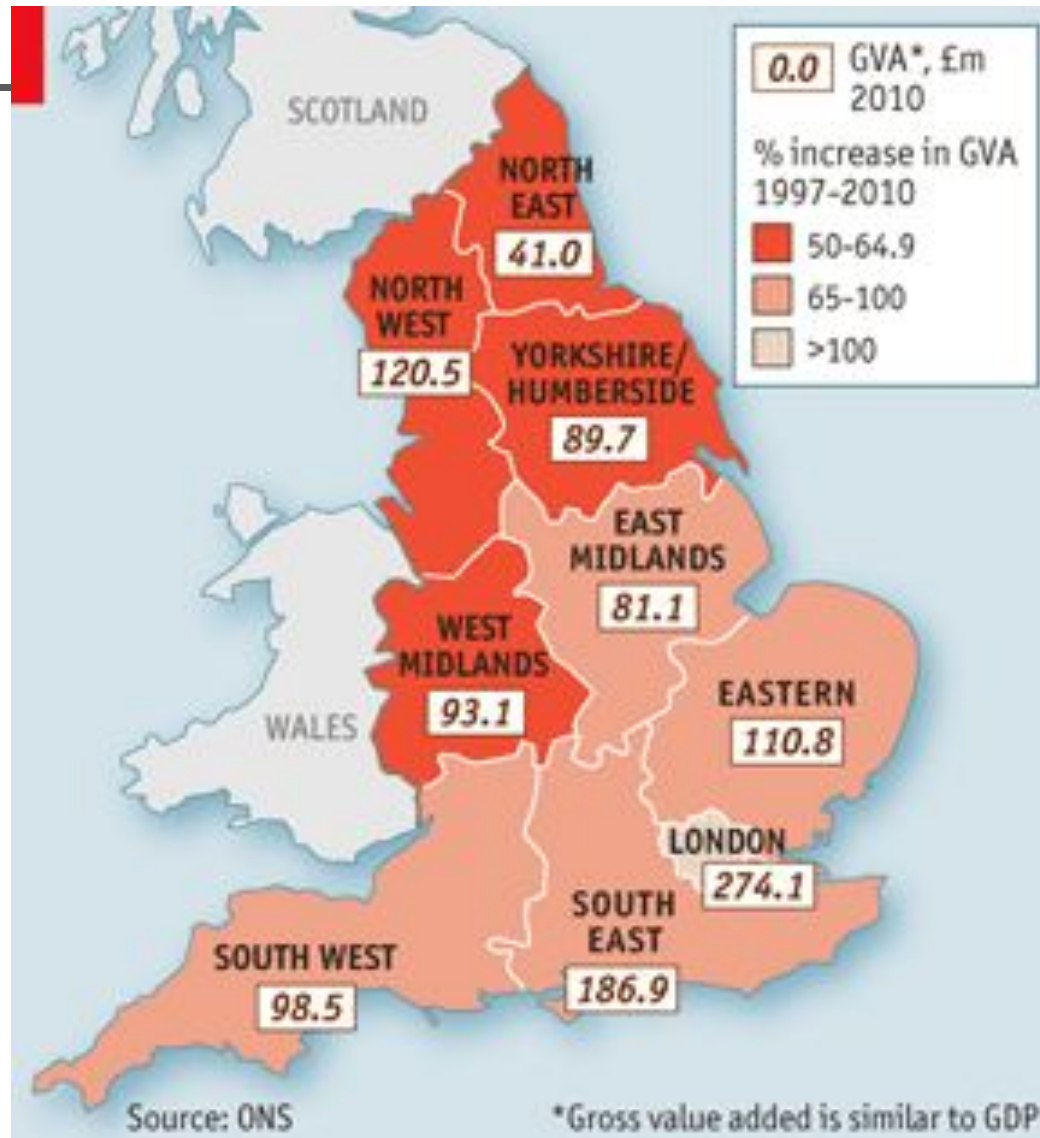
*Non-accelerating inflation rate of unemployment

Характеристики ринку праці:

- Допомога лише для найбільш вразливих категорій працюючих
- Значна дисперсія заробітної плати
- Велика кількість низькооплачуваної робочої сили

Economically, socially and politically, the north is becoming another country

Специфіка американського ринку праці (Moravchik 2005, p. 91):

- нічим не обмежена підприємливість
- вільне встановлення балансу попиту і пропозиції (гнучкість)
- індивідуальні досягнення залежать від здібностей та мобільності

The price of flexibility

Increase in unemployment rates since pre-crisis lows, percentage points

Sources: National statistics; Eurostat

37-1-4 Вагомі недоліки:

- Підвищена схильність до кризових явищ
- Значне майнове розшарування

Найвідоміші кризи в США

- 1857 р.
- 1873 р.
- 1893 р.
- 1907 р.
- 1929-1933 рр.
- 1995-2000 рр.
- 2008-2009 рр.

Паніка 1857 р.

- 5000 банкрутств
- падіння фондового ринку на 66%
- побоювання щодо банкрутства уряду США
- поширення на Європу, Латинську Америку та Близький Схід
- Завершилася з початком Громадянської війни (1861-1865 рр.)

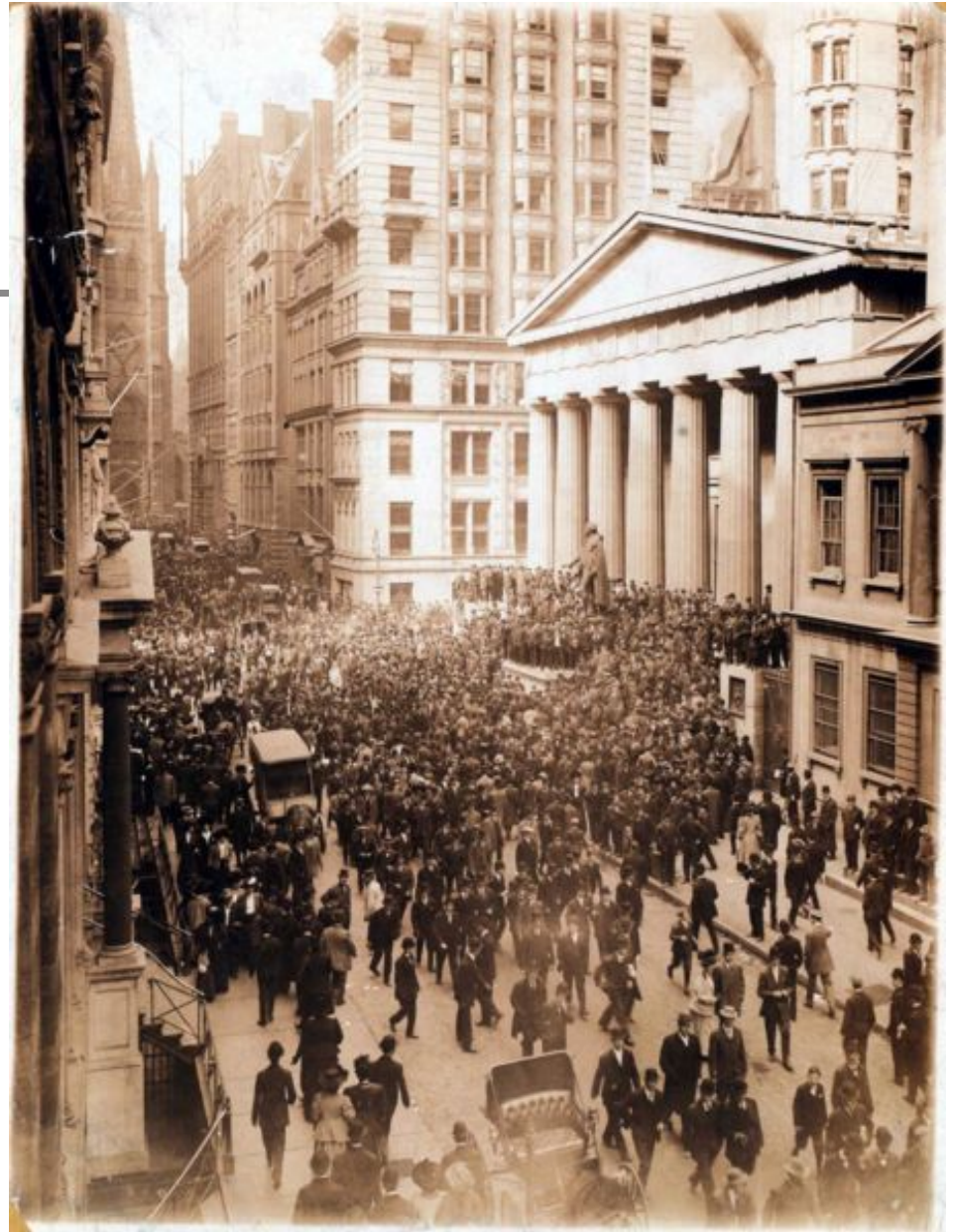

Причини:

- “золота лихоманка” в Каліфорнії
- падіння цін на зерно
- вплив англійського капіталу
- обмеження позик банкірами з Нью-Йорку
- “атака” на депозити в банках Нью-Йорку
- перебільшена реакція на панічні чутки

Паніка 1907 р.

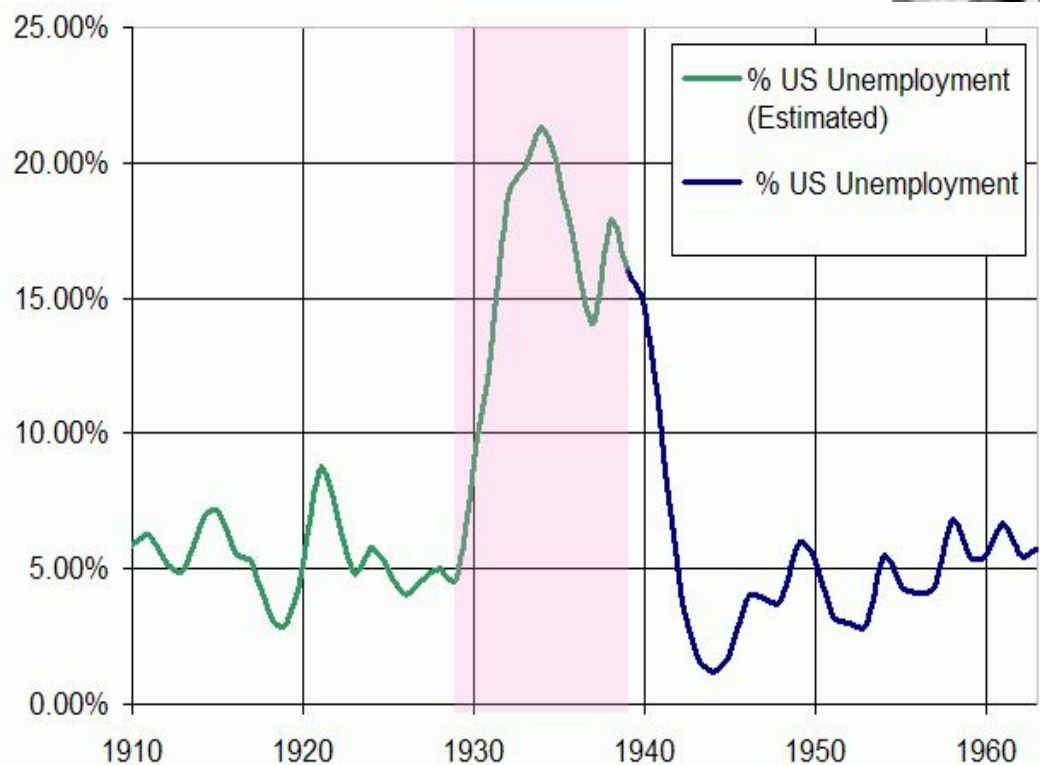

Причини:

- банкрутство **United Copper Company**
- банкрутство The **Knickerbocker Trust**
- грошові цикли
 - фермери потребували готівки восени

“Велика депресія” 1929-1933 рр.

Причини:

1) Кейнсіанське

- $\downarrow C \Rightarrow \downarrow Y$

Треба було: $\uparrow G$

2) Зменшення обсягів міжнародної торгівлі

3) Дефляція боргу (Ірвін Фішер)

-
- Продаж боргових зобов'язань
 - Зменшення пропозиції грошей, оскільки борги сплачено
 - Зниження вартості активів
 - Банкрутство підприємств
 - Зниження прибутковості
 - Скорочення обсягів ВВП, зовнішньої торгівлі та зайнятості
 - Песимізм і втрата довіри
 - Hoarding of money
 - Підвищення реально процентної ставки

4) Зменшення пропозиції грошової маси (Milton Friedman, Ben Bernanke)

- ↓M2 на 1/3 в 1929-1933 рр.
- банкрутства банків

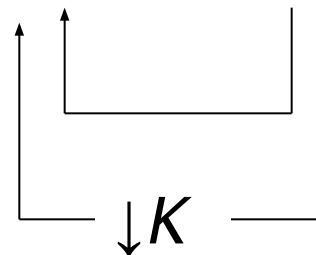
Треба було:

- “рятувати” банки
- купувати урядові облігації

Проте: підтримувався золотий стандарт

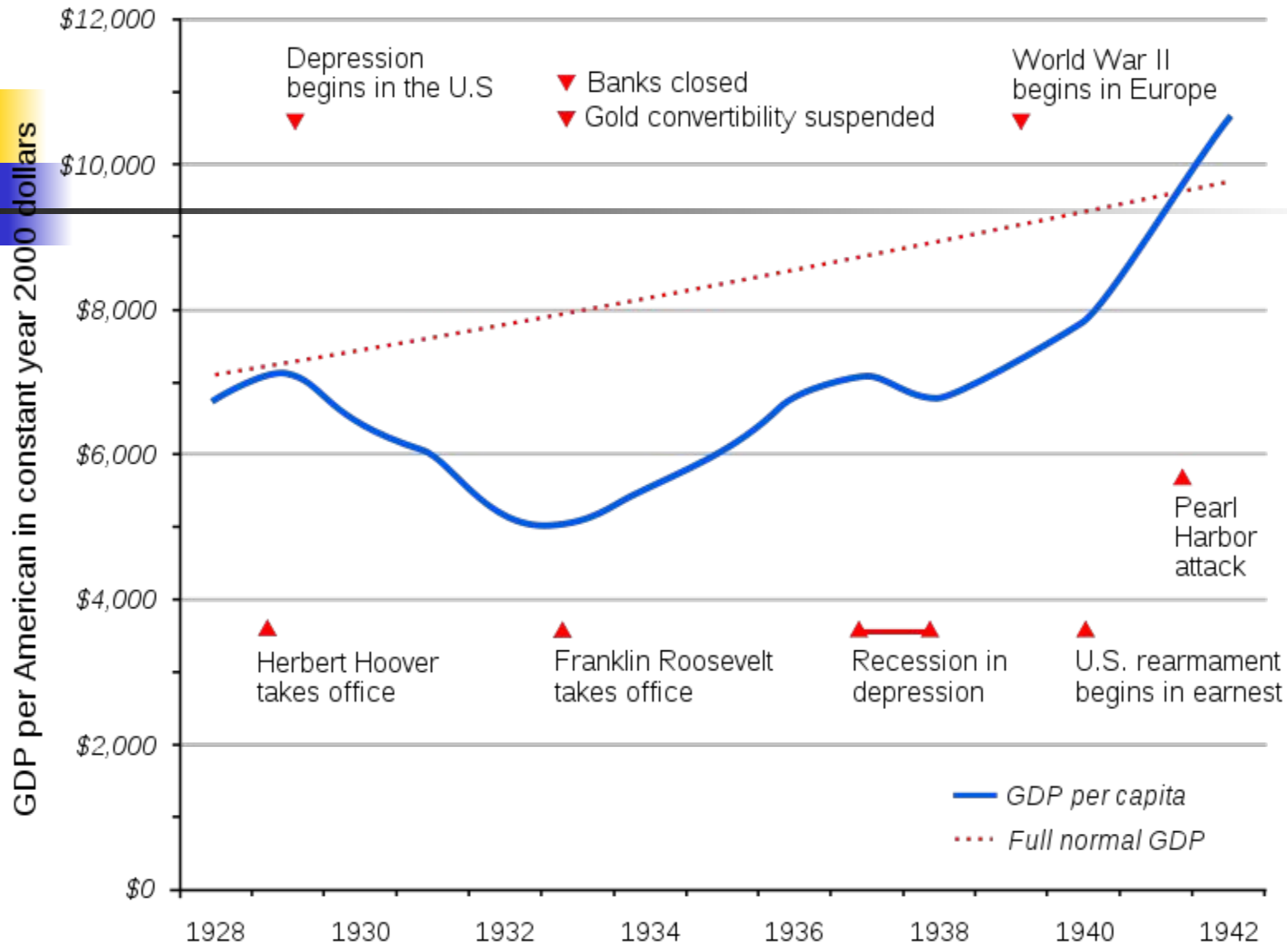
5) Неокласична версія (Edward Prescott)

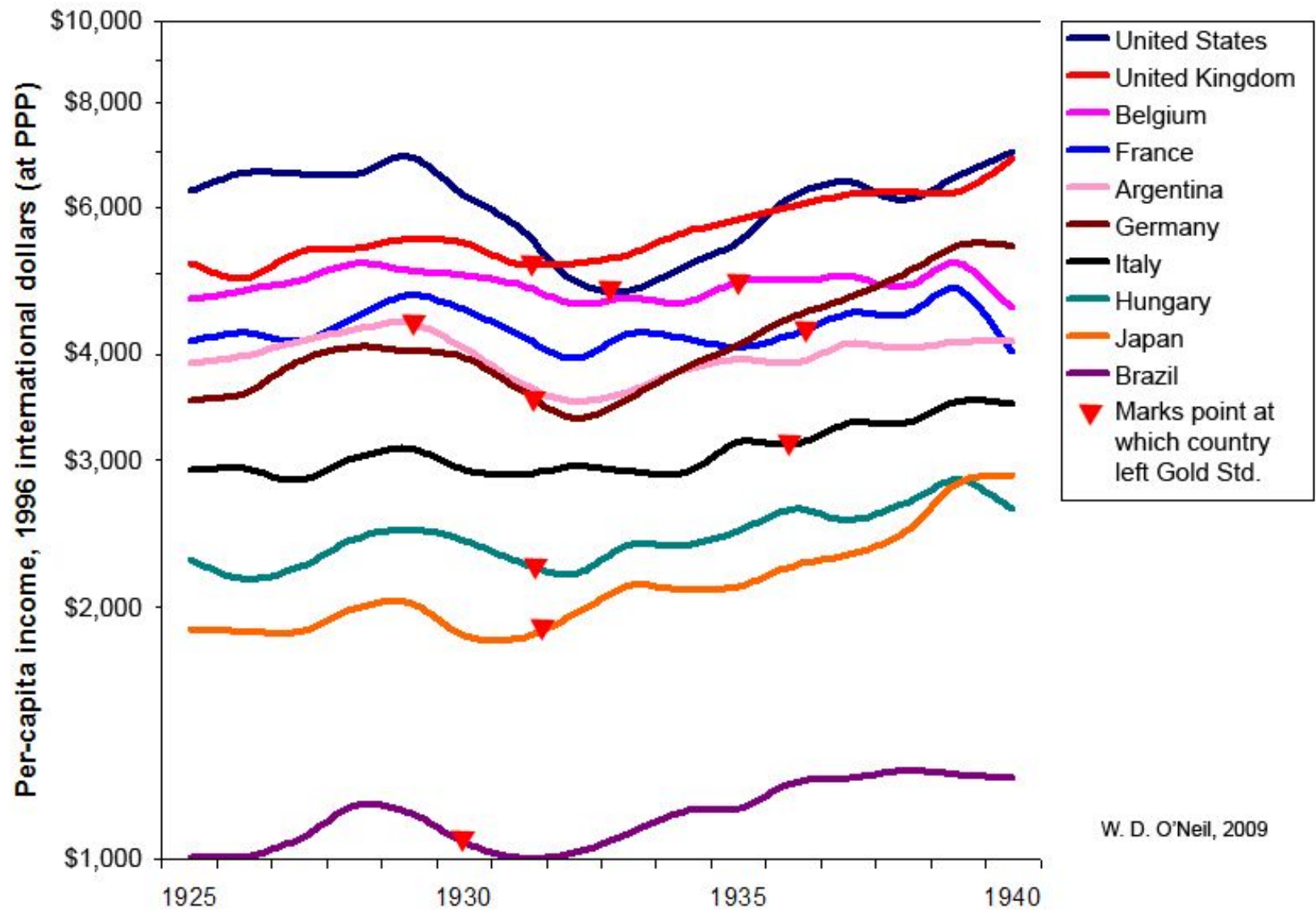
- \downarrow продуктивності праці $\Rightarrow \downarrow Y \Rightarrow \downarrow N$

6) Кредитний бум (Австрійська школа)

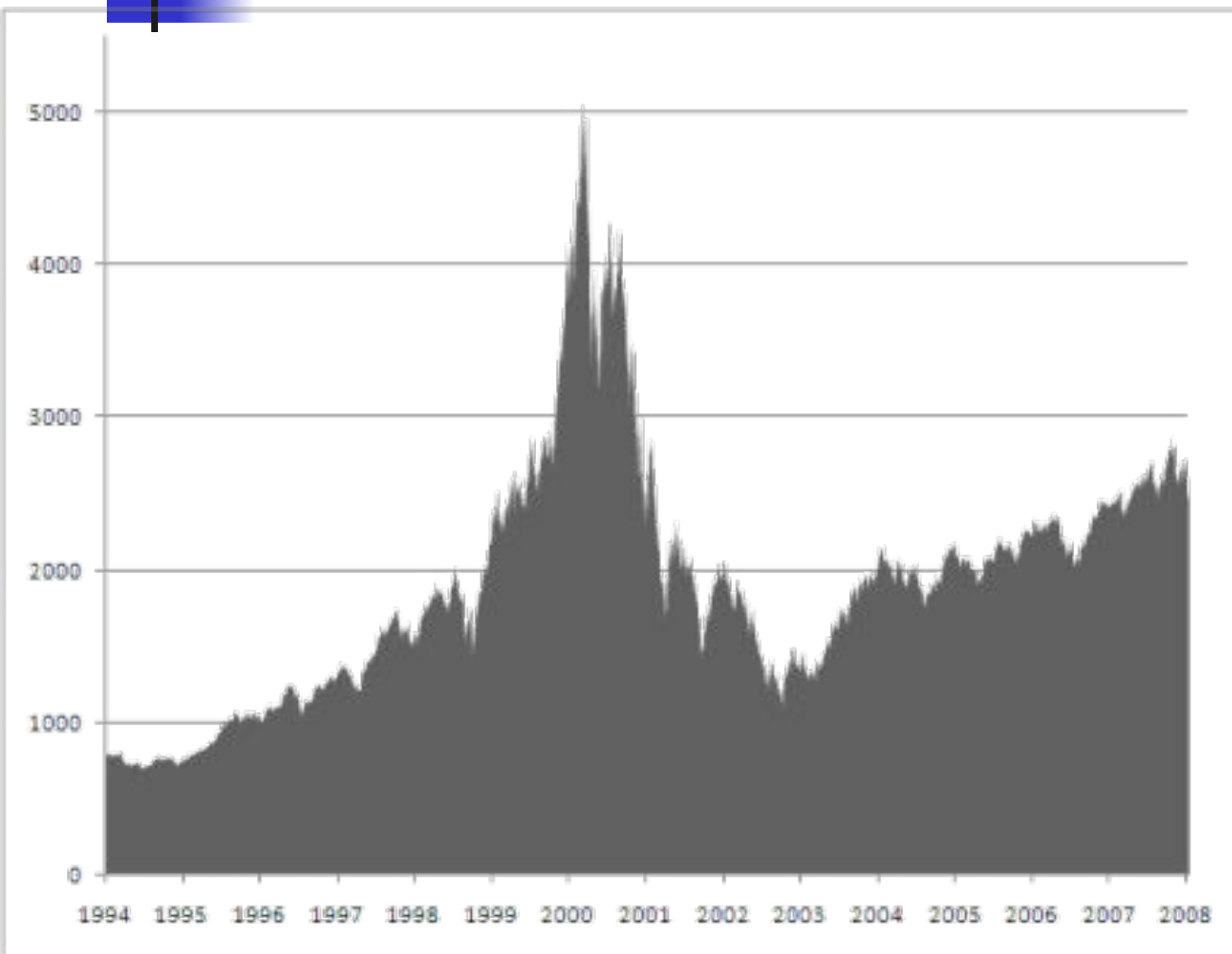
7) Недостатній попит

W. D. O'Neil, 2009

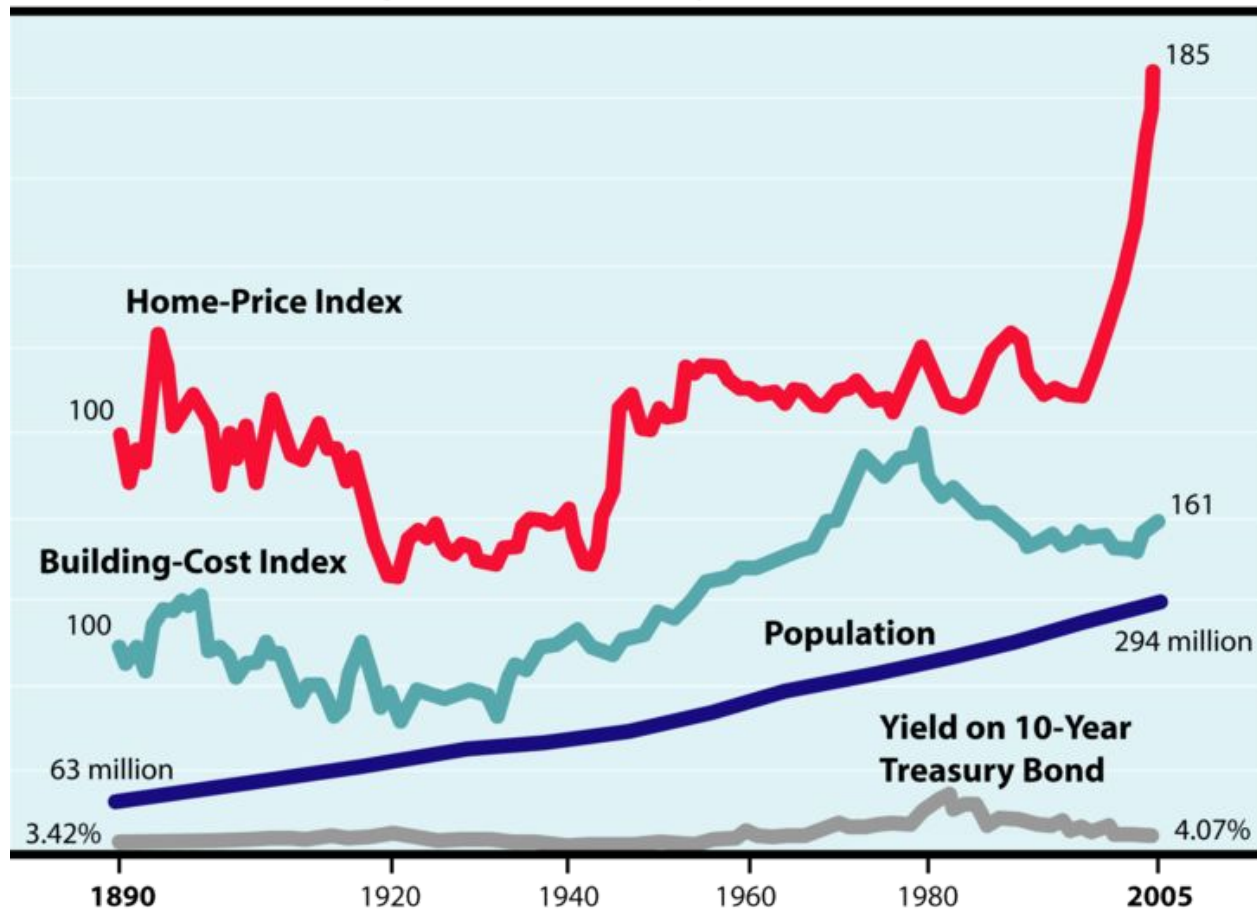
“Бульбашка” high-tech (1995–2000)

Facebook
Google
Apple

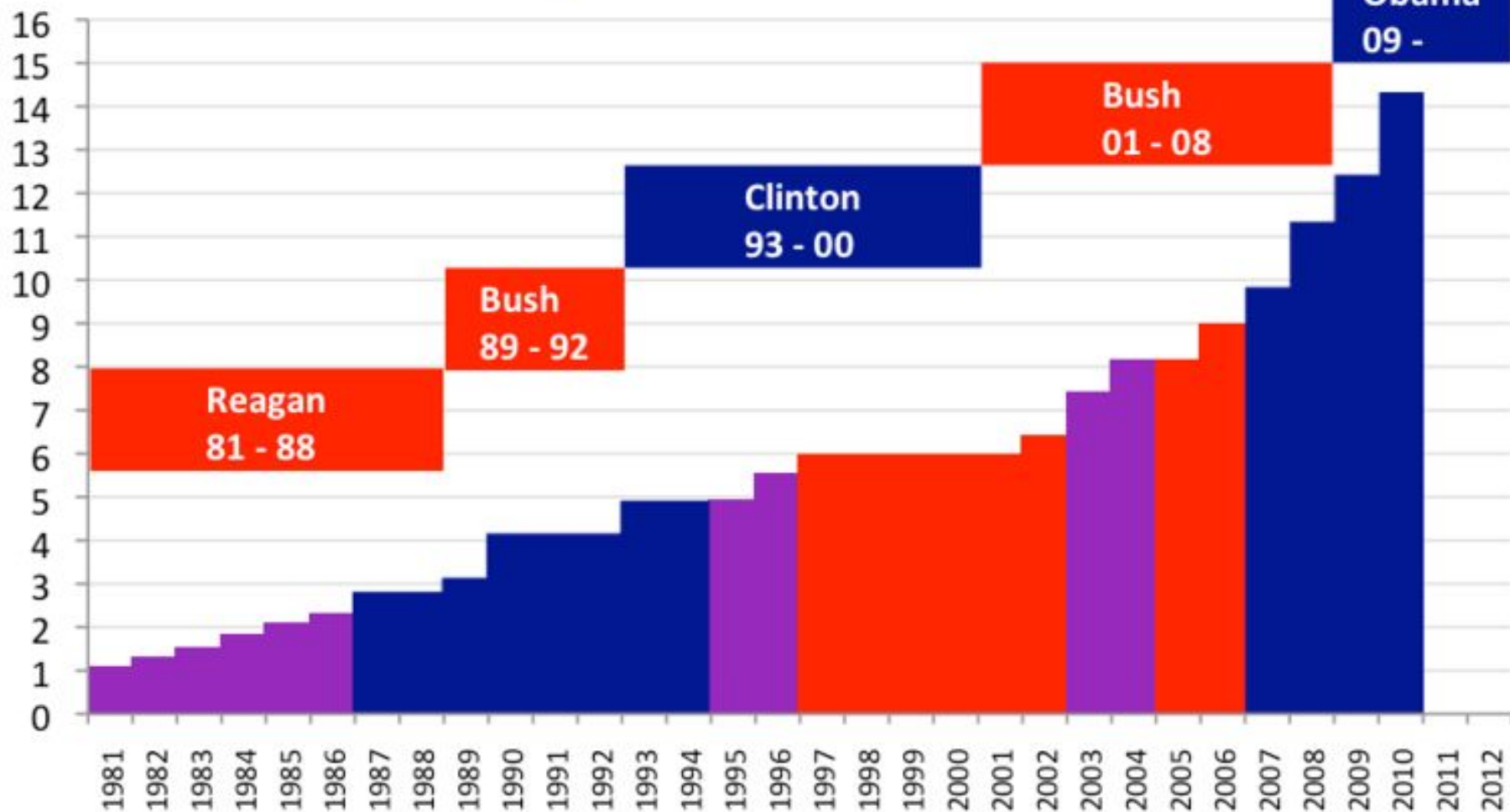
“Бульбашка” на ринку нерухомості

Inflation-adjusted U.S. home prices, Population, Building costs, and Bond yields (1890–2005)

Source: *Irrational Exuberance*, 2d ed. (Fig. 2.1)

US Public Debt Ceiling Since 1981 - \$ Trillions

Legend for control of Congress:

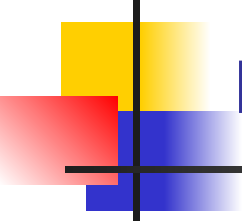
Split Congress

Republican Controlled

Democrat Controlled

37-1-5 Світова фінансова криза (2008-2009 рр.) як породження англо-саксонської моделі (???)

- **Nouriel Roubini**, chairman of RGE Monitor and professor of economics at New York University: when the music is playing you gotta stand up and dance.

Можливі системні причини кризових явищ:

- Відсутність належного регулювання найбільших фінансових компаній
- Зниження податків як першопричина дефіциту бюджету
- Підтримання занадто низької процентної ставки
- Акцентування турбо-споживання

All things unequal

US:

*relative income**

11.5

11.0

10.5

10.0

9.5

1985 90 95 2000 05 08[‡]

relative prices†, 1985=100

130

120

110

100

90

Imports from China

As a % of total US imports

18

16

14

12

10

8

6

1995 97 99 01 03 05 07

Sources: US Census Bureau;
Thomson Datastream; IMF

*Ratio of 90th to 10th percentile of household incomes
†Ratio of services less housing to non-durable goods
‡June

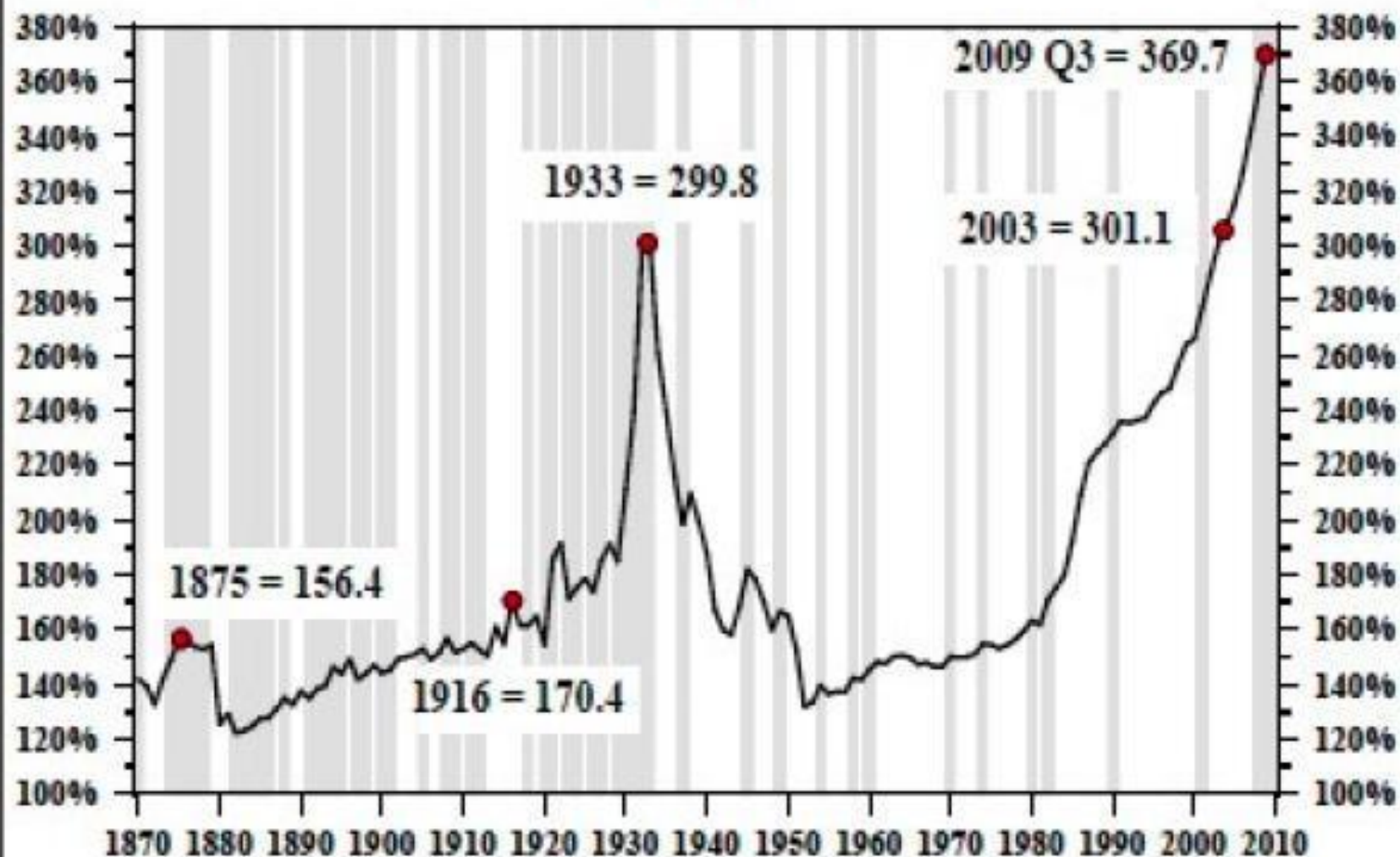

37-1-6 Критичні зауваження

- В 1970-х роках Велика Британія була більш “соціалістичною”, ніж Франція чи Німеччина

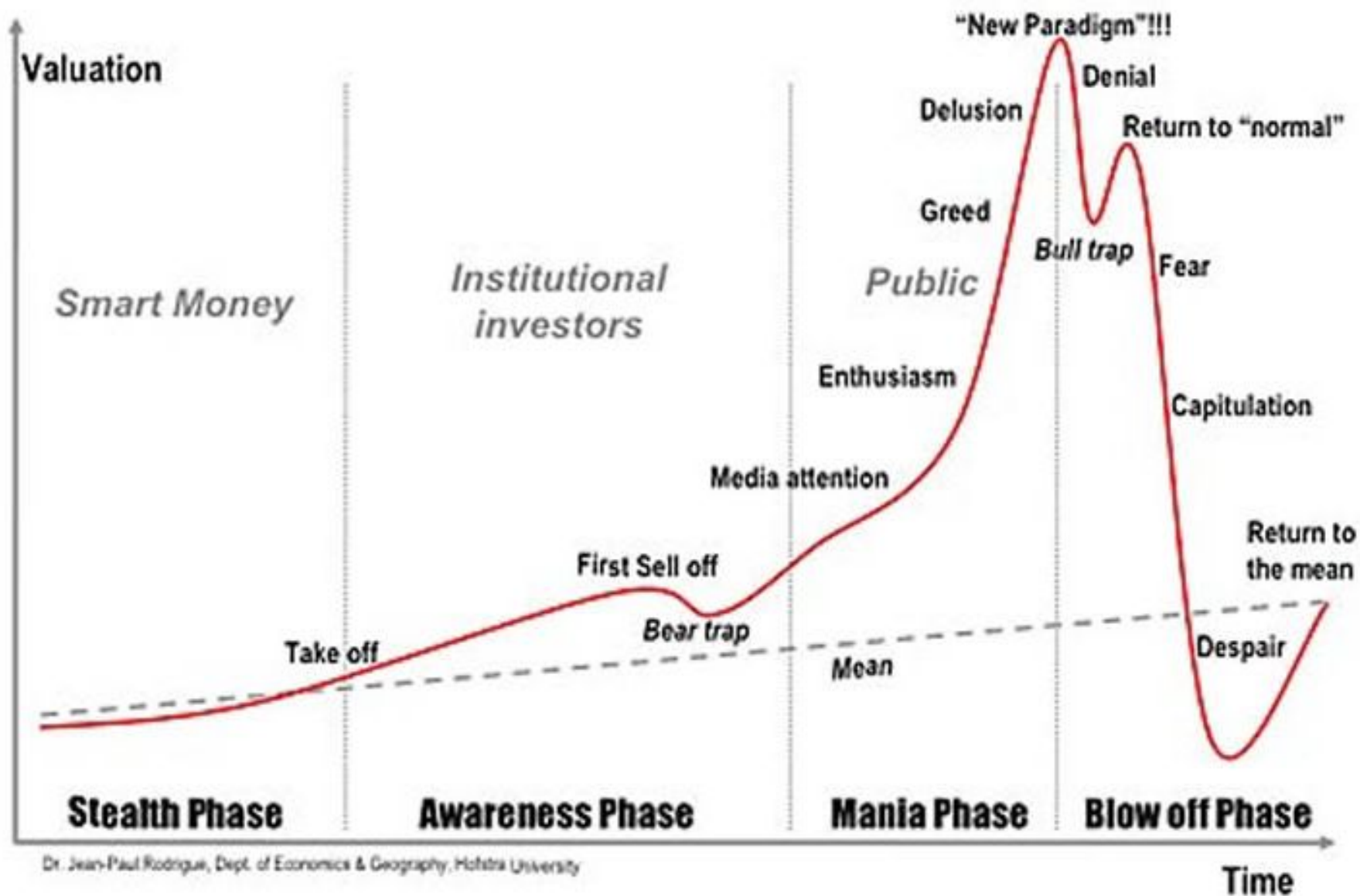
Total U.S. Debt as a % of GDP

annual

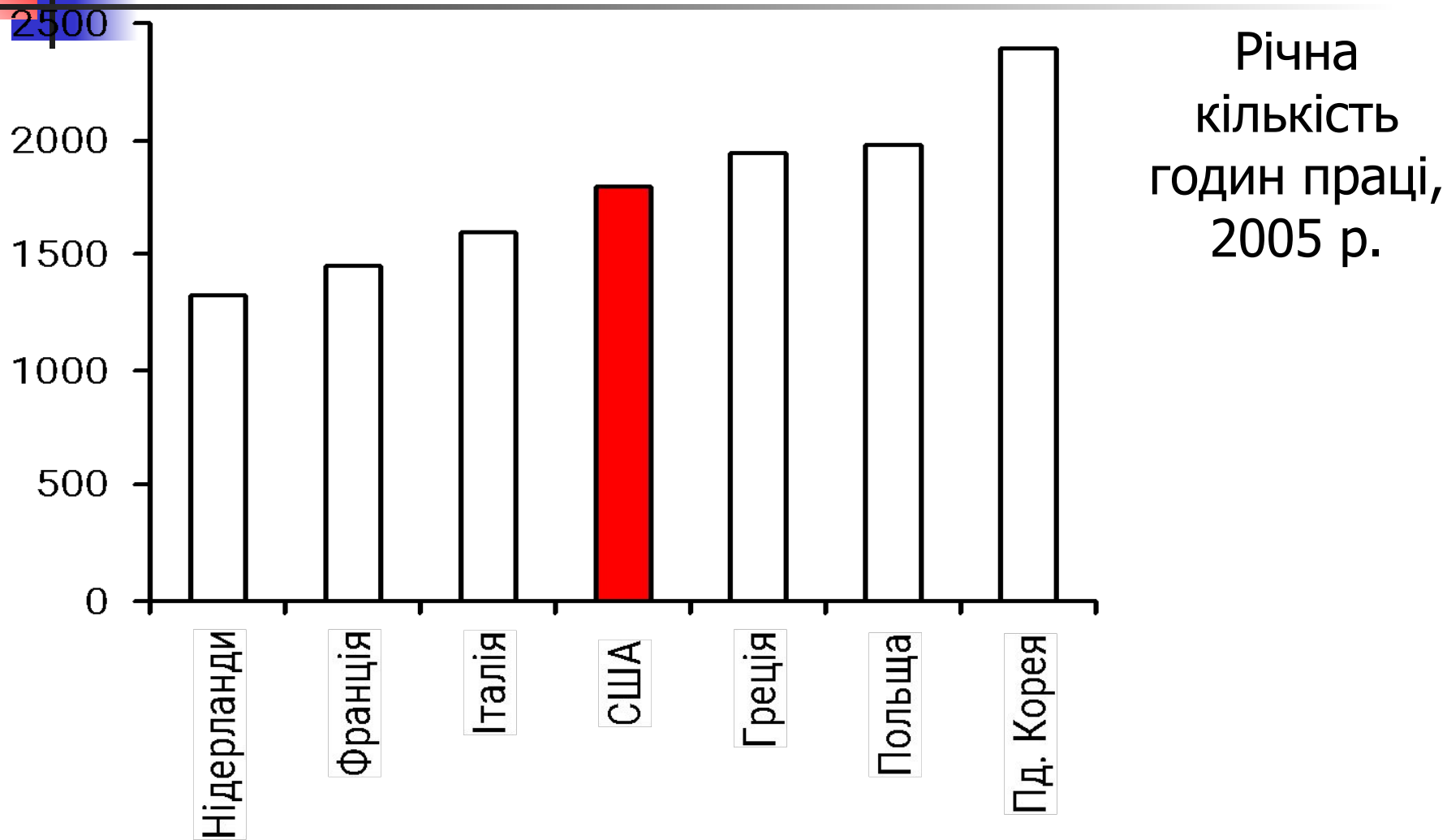

Sources: Bureau of Economic Analysis, Federal Reserve, Census Bureau: Historical Statistics of the United States
Colonial Times to 1970. Through Q3 2009.

Main Stages in a Bubble

- Вища продуктивність праці може бути наслідком “перепрацювання”

- Зростання ВВП США має занижену "якість"

- високі видатки на оборону
- підвищена кількість ув'язнених
- низька екологічність

J. K. Galbraith: метою функціонування економіки США повинно бути не збільшення ВВП, а підвищення *якості життя*

- інфраструктура
- освіта
- охорона здоров'я.

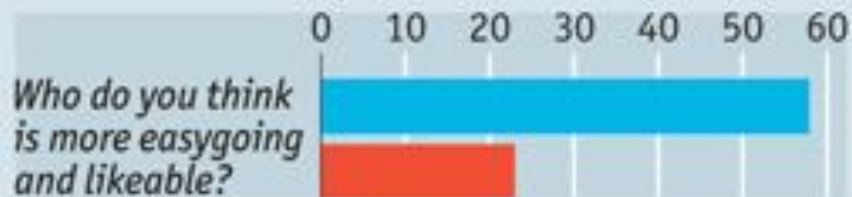
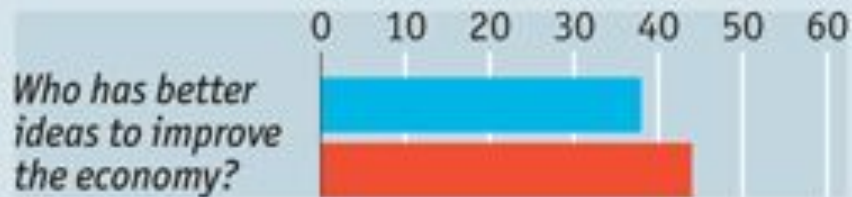
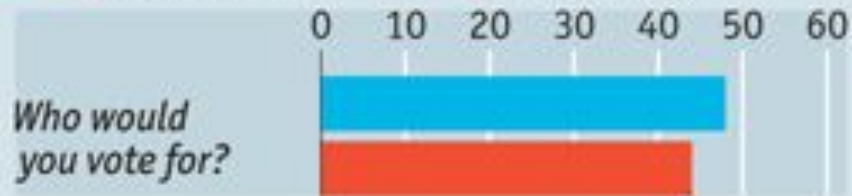

Economic opportunity

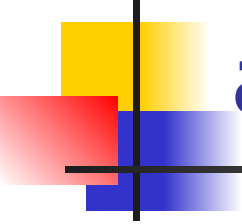
Likely voters, % replying

Barack Obama

Mitt Romney

Source: NBC/Wall Street Journal poll, August 16th-20th 2012

37-1-7 Перспективи англосаксонської моделі

- Висока інноваційність
- Відсутність проблеми старіння населення
- Значні природні ресурси
- Немає альтернатив для світового фінансового центру